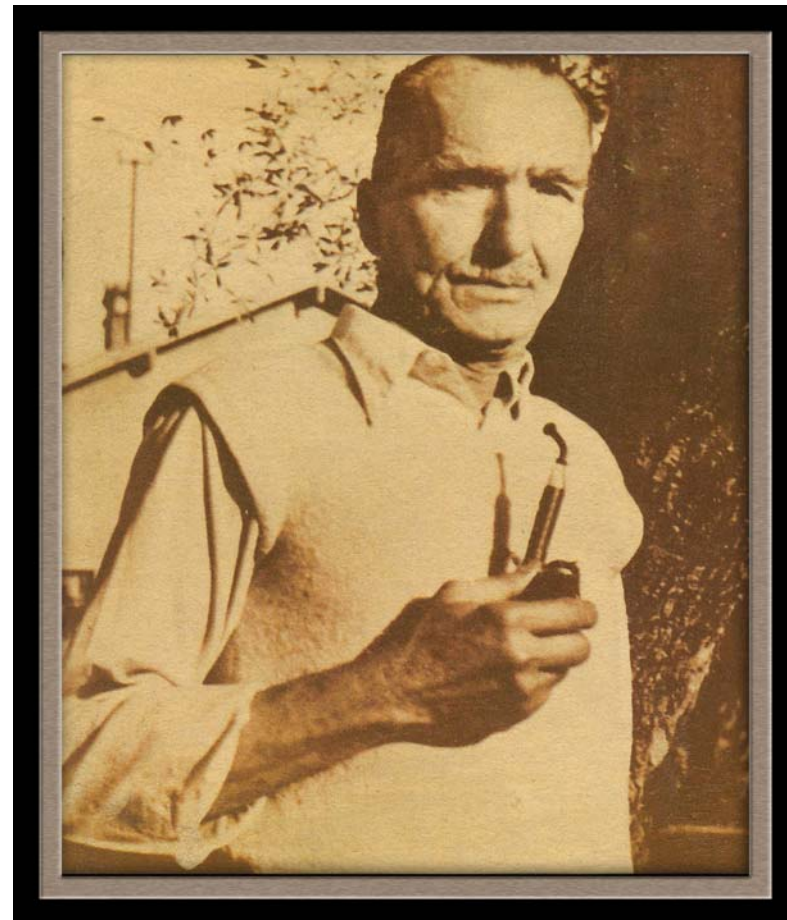

Ο ΔΥΣΣΕΙΑ

*Ηλιε, μεγάλε ἀνατολίτη μου, χρουσὸ σκουφι τοῦ νοῦ μου,
ἀρέσει μου στραβὰ νὰ σὲ φορῶ, πεθύμησα νὰ παίξω,
δσο νὰ ζεῖς, δσο νὰ ζῶ κι ἐγὼ, γιὰ νὰ χαρεῖ ἡ καρδιά μας.
Καλή 'ναι τοῦτη ἡ γῆς, ἀρέσει μας, σὰν τὸ σγυρὸ σταφύλι
στὸν μπλάβο ἀγέρα, Θέ μου, κρέμεται, στὸ δρόλαπα κωνιέται 5
καὶ τὴν τσιμπολογοῦν τὰ πνέματα καὶ τὰ πουλιὰ τοῦ ἀνέμου·
ἄς τὴν τσιμπολογήσουμε κι ἐμεῖς, νὰ δροσερέψει ὁ νοῦς μας!
'Αναμειῶς στὰ δυὸ μελίγγια μου, στὸ μέγα πατητήρι,
τὸ τραγανὸ σταφύλι λαχαπῶ κι ὁ γαῖρος μοῖστος βράζει, 10
κι ὀλη γελᾷ κι ἀχνίζει ἡ κεφαλὴ μὲς στὴν δλόθη μέρα.
Μαῖστρες πέταξεν ἡ γῆς, φτερά, γιὰ τὸ μυαλὸ κωνιήθη
κι ἡ μαυρομάτα ἀνάγκη μέθυσε καὶ τὸ τραγοῦδι ἀρχίζει;
'Απάνωθὲ μου ὁ λάβρος οὐρανὸς καὶ κάτωθε ἡ κοιλιά μου
σὰ γλαροπούλια ἅπια στὴ θάλασσα κι ἀφροδουρολογᾶται·
ἀρμύρα γιόμωσαν τ' ἀθούνια μου, κι ἀντιχτυποῦν στὶς πλάτες 15
γοργὰ γοργὰ τὰ κύματα καὶ πᾶν, καὶ πάω κι ἐγὼ μαζὶ τους.
'Ηλιε, τρισήλιε, ποῦ περνώς ψηλὰ καὶ χαμηλὰ ἀγναντεύεις,
ἓνα σκουφι θαλασινὸ θωρῶ, τοῦ καστροκαταλότη,
ἄς τὸ κλοτσήσουμε νὰ παίξουμε, νὰ δοῦμε ὡς ποῦ θὰ πάει!
'Ἐχει ὁ καιρὸς μαθὲς γνωρίσματα, τὸ ριζικὸ'χει ρόδες, 20
κι ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου κάθετα ἀψηλὰ καὶ τὶς στρουφογορῖζει·
ἄντε, καὶ κλότσο ἄς δώσουμε τῆς γῆς, νὰ πάει τὴν κατρακύλα!
'Ηλιε, γοργοπαιχνομάτη μου, φρογὸ λαγωνικὸ μου,
τὴν ἄγρη ποῦ ἀγαπῶ ξετόπισε καὶ πάρ' τὴν τοῦ κωνήγου,
κι ὀ,τι τηρᾷ στὴ γῆς μαντάτενε κι ὀ,τι γρικᾷς μολόγια, 25
κι ἐγὼ θὰ τὰ περνῶ στοῦ σπλάχγου μου τὸ μυστικὸ ἀγραστήρι,
κι ἀγάλια, μὲ τὸ παῖξε γέλασε καὶ τὸ βαθὸ κανάκι,
πέτρες, νερὸ, φωτιά καὶ χόματα θὰ γίνουν ὀλα πνέμα·
κι ἡ λασποφτέρονη βαριά φρηγὴ γλυκὰ θὰ ξεκορμίσει
καὶ θ' ἀνεβεί σὰ φλόγα γαληνή καὶ θὰ χαθεῖ στὸν ἥλιο! 30
Καλὰ φαγοποτήσατε, παιδιὰ, στὸ γιορτερό ἀκρογιάλι,
γέλιο, χορὸς καὶ τσιμποφιλημα κι ἀργὸ κουβετολόι
τὸ γλέντι ἐντός σας γίνη ἀλάκερο καὶ μὲς στὴ σάρκα ἐχάθη·
μὰ μέσα μου σηκόθη τὸ κρασι καὶ στοίχειωσε τὸ κρέας,
κι ἓνας σκοπὸς θαλασινὸς πηδαίει καὶ θὰ μὲ ρίξει κάτω 35*

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

*Ένα τραγούδι όρεχτήκα να πώ, κάμπετε τόπο, αδέρφια!
 Ώχού, τὸ πανηγύρι ἔναι πολὺ κι ὁ τόπος εἶναι λίγος,
 ἀνοίχτε νὰ ἔχω ἄλιον νὰ στρωθῶ κι ἀγέρα μὴν πλατᾶζω,
 καὶ νὰ μορῶ νὰ βρίζω τὰ κανιά, ν' ἀπλώσω τοὺς ἀγκώνους,
 νὰ μὴ λαβώσω στὴν ἀντράλα μου τὰ γυναικόπαιδά σας. 40
 Τὶ θὰ μοῦ πνίζον τὸ λαμό, θαρῶ, σύντας θὰ τ' ἀμολήσω
 γιὰ τὸ γιὰ τὸ νὰ πᾶν τὰ λόγια μου ν' ἀνθρωποκνηγήσουν·
 κι ὄντας ὁ λάργγας σοφράζει πιά κι ὁ πόνος μου στοιχειώσει,
 θὰ σηκωθῶ, καὶ θέλω ἀπλοχωριά ν' ἀκρογιαλοχορέψω.
 Τὴ φρονιμάδα, Θέ μου, πάρε μου, ν' ἀνοίξουν τὰ μελίγγια, 45
 ν' ἀνοίξουν οἱ καταπαχτές τοῦ νοῦ, νὰ πάρει ἀγέρα ὁ κόσμος.
 *Ἐ μορὲ σεῖς χωριάτες μέρημηκοι, σταροκομβαλητάδες,
 θὰ βρίζω παπαροῦνα κόκκινη, φωτιά νὰ πιάσει ὁ κάμπος.
 Κοράσια μὲ τ' ἀγριοπερίστερα στὸ δροσερό σας κόρφο,
 λεβέντες μὲ τὸ μαυρομάτικο τὸ λάζο στὸ ζωνάρι, 50
 ξερὸ δεντρό ν' αἰ γῆς χωρὶς ἀνθούς, ὅσο κι ἂν πολεμᾶτε·
 ἐγὼ, μορὲ, μὲ τὸ τραγούδι μου θὰ τὴν ἀνθολήσω!
 Μαστόροι, ἀφήστε πιά τὰ σύνεργα, διπλώστε τὶς ποδιές σας,
 σκολάστε ἀπ' τῆς ἀνάγκης τὸ ζυγὸ, κι ἡ λευτεριά φωνάζει.
 Κρασί δὲν εἶναι, ἀδέρφια, ἡ λευτεριά μῆτε γλυκιὰ γυναικα 55
 μῆτε καὶ βιὸς μὲς στὰ κελάρια σας μῆτε καὶ γιὸς στὴν κοῦνια·
 ἔρμο τραγούδι ν' αἰκατάδεχο καὶ σβήνει στὸν ἀγέρα!
 Πιέτε τῆς Ἄνας τὸ γλυφὸ νερὸ νὰ καθαρίσει ὁ νοῦς σας,
 ξαλησημονήστε τὰ φαρμάκια σας καὶ τ' αἶμα σφέρα,
 τὰ σπλάχνα σας νὰ γίνον σὰ μορῶ, παρθένα, ἀνέγνοια, ἀφράτα· 60
 ἀνθίστε ἐρριζία, μυαλά, νὰ ἔρθει τὸ ἀηδόνι νὰ λαλήσει!
 Καὶ σεῖς, γερόντοι, σύρετε φωνή, νὰ ἔρθουν ξανά τὰ δόντια,
 νὰ ἔρθουν τὰ κορακᾶτα σας μαλλιὰ, κι ὁ νοῦς ὁ νιὸς νὰ στρίψει!
 Μά τὸν ἀφέντην Ἡλιο, ὀρχίζουμαι, καὶ τὴν κερα-Φεγγάρω,
 φευτόνειο ν' αἰ τὰ γεράματα καὶ φαντασιά ν' αἰ ὁ χάρος· 65
 ὅλα ν' αἰ τῆς ψυχῆς καμώματα καὶ τοῦ μυαλοῦ παιχνίδια,
 ὅλα ἀλαφρὸ μελέμι ποῦ φουσαίει καὶ τὰ μελίγγια ἀνοίγουν·
 τ' ὄνειρο ἀπάλαφρα ὄνειρεύτηκε κι ἔγινε ὁ κόσμος τοῦτος·
 ἄς κάμουμε τοῦ κόσμου κατοχή, παιδιά, μὲ τὸ τραγούδι!
 *Ἐ συμπλωρίτες, πάρε τὰ κουπιὰ, κι ὁ καπιετάνιος φτάνει 70
 καὶ σεῖς, μανάδες, δώστε τὸ βυζὶ στὰ βρέφη μὴ φωνάζουν!
 *Ὁρτσα! τὶς ἔρμες πίκρες ὄξω νοῦ, τρονώστετε τ' αὐτιά σας·
 τὰ πάθη καὶ τὰ βάσανα θὰ πῶ τοῦ ξακουστοῦ Ὀδυσσεᾶ!*

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Ηλιε, μεγάλε ἀνατολήτη μου, τὰ μάτια σου βουρκῶσαν,
κι ὅλος ὁ κόσμος πιά σκοτείνιασε κι ὅλη ἡ ζωὴ ζαλιστὴ,
καὶ κατεβαίνεις στῆς μανούλας σου τὸ κωματοχαμέϊ.
Κι ἡ μάνα σου πού σέ ἀραθίμησε πὰ στὸ κατόφλι ἐστάθη, 1400
κρατάει χλωρὴ λαμπάδα φέγγει σου, κρατάει κρασί κερῶ σε.
«Γιέ μου, καὶ τὰβλα σοῦ ἴστωσα νὰ φᾶς καὶ νὰ καλοκαρδίσεις·
γιέ μου, σαράντα φουροκάρβελα, κρασί σαράντα στάμνες,
σαράντα κοπελιές πού πνίγηκαν λαμπάδες νὰ σοῦ φέγγουν·
γιέ μου, καὶ ρόδα κλίνη σοῦ ἴστωσα καὶ γιοῦλια προσκεφάλια· 1405
νύχτες καὶ νύχτες σέ λαχτάρησα, γιόκα μου κανακάρη!»
Μὰ ὁ μαῦρος ἥλιος μας ξαγριεύτηκε, δίνει κλοτσιὰ στὴν τὰβλα,
σκορπίσαν τὰ φωμιὰ στὰ κύματα κι ἡ θάλασσα κρασώθη
κι οἱ πρᾶσινομαλλοῦσες βούλιαξαν σὰ σμέρνες μὲς στὰ φύκια.
Ἔσβησε ἡ γῆς, θαμπώθη ἡ θάλασσα, ξεπαρᾶλύσα οἱ σάρκες, 1410
τὸ σῶμα πνέμα ἀνάριο γίνηκε, τὸ πνέμα ἐγὶνη ἀγέρας,
κι ὁ ἀγέρας σάλεψε, ἀναστέναξε, καὶ στὴν κονφή, μεγάλη
σιγὴ, τὴ λιοστερνὴ κραυγὴ τῆς Γῆς, γρικίθη ἀπελιτισμένο,
χωρὶς λαϊμὸ καὶ στόμα καὶ φωνή, τὸ γηλιομοιολοῖ:
«Μάνα, κι ἂν ἔχεις δεῖπνο γέφυο το, κρασί ξεφάντωσέ το, 1415
μάνα, κι ἂν ἔχεις στρώμα ξάπλωσε τὰ χοντροκόκαλά σου·
δὲ θέλω, μάνα, πιά κρασί νὰ πιῶ μῆτε φωμί ν' ἀγγίξω·
ἀπόψε βίγλισα τὸν ἀγαπὸ σὰ στοχασμὸ νὰ σβήνει.»

“ ΟΔΥΣΣΕΙΑ ”

Εἰσαγωγή — Τέλος

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ